

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Statistik på upphandlingsområdet (Ds 2017:48)

Datainspektionen har granskat promemorian huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter.

Datainspektionen avstyrker bestämmelsen i 14 § i den föreslagna lagen om upphandlingsstatistik. Behandling av personuppgifter kommer från och med 25 maj att primärt regleras i EU:s dataskyddsförordning och det framgår inte hur den föreslagna bestämmelsen ska förhålla sig till förordningen.

Datainspektionen anser dessutom att de konsekvenser förslagen kan få för den personliga integriteten inte tillräckligt belysts i promemorian, och att lagförslaget bör kompletteras med en djupare analys av vilka personuppgifter som ska behandlas samt ett tydligt utpekande av den rättsliga grunden. Datainspektionen efterfrågar i det fortsatta lagstiftningsarbetet även en analys som visar att lagstiftningen är proportionell mot de legitima mål som eftersträvas.

8.2 Personuppgifter och sekretess

När den föreslagna lagen om upphandlingsstatistik börjar gälla den 1 januari 2019 kommer EU:s dataskyddsförordning att vara det primära regelverket för behandling av personuppgifter. Medan ett EU-direktiv måste implementeras i nationell rätt, till exempel genom lagstiftning, är EU-förordningar direkt tillämpliga i nationell rätt. Dataskyddsförordningen har emellertid även en direktivliknande karaktär, vilket innebär att den i vissa fall kräver kompletterande nationella bestämmelser. Nationella bestämmelser får dock endast meddelas om dataskyddsförordningen kräver det eller uttryckligen tillåter det.

Lagförslaget måste således vara förenligt med dataskyddsförordningen, som behöver beaktas och analyseras som en helhet.

Datainspektionen anser att den föreslagna bestämmelsen om personuppgiftsbehandling är vilseledande, då den inte hänvisar till dataskyddsförordningen, utan ger intryck av att självständigt reglera behandlingen av personuppgifter.

I promemorian anges att det rättsliga stödet för behandlingen av personuppgifter ska finnas i lagen om upphandlingsstatistik och begränsas till det ändamål som uppgifterna behöver behandlas för.

För att en behandling ska vara tillåten enligt dataskyddsförordningen måste den utgå från de grundläggande principerna i artikel 5. Varje behandling av personuppgifter måste bland annat vila på en rättslig grund. I artikel 6.1 finns en uttömmande uppräkningslista av de rättsliga grunderna. Om behandlingen avser s.k. känsliga personuppgifter eller personuppgifter som rör lagöverträdelser anges ytterligare villkor i artikel 9 och 10.

Enligt artikel 6.2 får medlemsstaterna behålla eller införa mer specifika bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i dataskyddsförordningen som vilar på de rättsliga grunderna i artiklarna 6.1 c (behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse) och 6.1 e (behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning).

Vad gäller den rättsliga grunden för de offentliga myndigheternas behandling av personuppgifter kan man av skäl 47 utläsa att avsikten är att lagstiftaren genom lagstiftning ska tillhandahålla den. Det är således artikel 6.1 c och e som bör utgöra det rättsliga stödet för offentlig verksamhet.

Enligt artikel 6.3 första stycket ska den grund för behandlingen som avses i 6.1 c och e, dvs. den rättsliga förpliktelsen respektive uppgiften av allmänt intresse eller myndighetsutövning, fastställas i enlighet med unionsrätten eller den nationella rätten och inte behandlingen i sig. Detta innebär inte att den rättsliga grunden nödvändigtvis måste fastställas i eller i enlighet med en av riksdagen beslutad lag, dock måste grunden vara fastställd i laga ordning och på ett konstitutionellt sätt. Kravet på kompletterande bestämmelser i nationell rätt avser alltså den rättsliga grunden, och inte personuppgiftsbehandlingen i sig. Se mer om detta i SOU 2017:39 kapitel 8.

Enlig artikel 6.3 andra stycket ska även syftet med behandlingen fastställas i den rättsliga grunden eller, ifråga om behandling enligt 6.1 e, vara nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Den rättsliga grunden kan även innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i dataskyddsförordningen, bl.a. vilken typ av uppgifter som ska behandlas och för vilka ändamål behandlingen får utföras. När det är fråga om behandling för statistiska ändamål så kan även artikel 89 aktualiseras.

Eftersom det inte är närmare analyserat vilka statistikuppgifter som kan komma att behandlas, går det inte att överblicka vilka personuppgiftsbehandlingar som kan komma att utföras och i vilken omfattning. Det kan därför inte uteslutas att även andra personuppgifter än uppgifter om namn, adress och personnummer som nämns i promemorian kan komma att behandlas, eftersom uppgifter även indirekt kan avslöja uppgifter om en person och på så sätt utgöra personuppgifter. Det har inte heller berörts vilka kategorier av personuppgifter det kan vara frågan om, till exempel så skulle en uppgift om att en leverantör uteslutits på en viss grund kunna avslöja integritetskänsliga uppgifter om en fysisk person såsom att denne är på ekonomiskt obestånd eller har gjort sig skyldig till en lagöverträdelse.

Datainspektionen efterfrågar i det fortsatta lagstiftningsarbetet dels en djupare analys av vilka uppgifter som ska behandlas inklusive en bedömning av om det finns behov av ytterligare reglering eller begränsning av vilka uppgifter som får behandlas, dels ett tydligt utpekande av den rättsliga grunden. Dessutom behövs det en analys som visar att lagstiftningen är proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

För att underlätta arbetet med att analysera konsekvenserna för den personliga integriteten vid personuppgiftsbehandling (integritetsanalys) när förslag till nya lagar och andra föreskrifter tas fram har Datainspektionen tagit fram en vägledning för att bedöma integritetsriskerna med ny eller ändrad lagstiftning: <https://www.datainspektionen.se/Documents/vagledning-integritetsanalys.pdf>

Beträffande Konkurrensverkets behandling av personuppgifter anges i promemorian att den kan begränsas till uppgifter om vilka som är företrädare för annonsdatabaserna. Eftersom sådana uppgifter normalt sett är allmänna och

offentliga i bolagsregister och då den personal som arbetar med registret sannolikt kan begränsas till en eller ett fåtal personer, bedöms integritetsriskerna vara mycket små. Datainspektionen har ingen anledning att ifrågasätta denna bedömning.

Angående 2 § i den föreslagna förordningen om upphandlingsstatistik

Vad gäller tillgängliggörande av innehållet i statistikdatabasen via internet genom "öppna data" vill Datainspektionen framhålla att det är viktigt att det klargörs om det även kommer att omfatta tillgång till personuppgifter.

Detta yttrande har beslutats av enhetschefen Katarina Tullstedt efter föredragning av juristen Pernilla Andersson.

Katarina Tullstedt

Pernilla Andersson